

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. gruodžio 12 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2022/0404 (COD)

15874/22
ADD 1

EF 373
ECOFIN 1308
SURE 31
CODEC 1977

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. gruodžio 8 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	SWD(2022) 698 final
Dalykas:	KOMISIJS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS „POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA“, pridedamas prie Pasiūlymo dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo dėl priemonių, skirtų pernelyg didelėms pozicijoms trečiųjų valstybių pagrindinių sandorio šalių atžvilgiu mažinti ir Sąjungos tarpuskaitos rinkų efektyvumui didinti, iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 648/2012, (ES) Nr. 575/2013 ir (ES) 2017/1131 ir Pasiūlymo dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS, kuria dėl koncentracijos rizikos, susijusios su pagrindinėmis sandorio šalimis, ir sandorio šalies rizikos, būdingos išvestinių finansinių priemonių sandoriams, kurių centrinė tarpuskaita atliekama, traktavimo iš dalies keičiamos direktyvos 2009/65/EB, 2013/36/ES ir (ES) 2019/2034

Delegacijoms pridedamas dokumentas SWD(2022) 698 final.

Pridedama: SWD(2022) 698 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2022 12 07
SWD(2022) 698 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

pridedamas prie

Pasiūlymo dėl

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO
kuriuo dėl priemonių, skirtų pernelyg didelėms pozicijoms trečiųjų valstybių
pagrindinių sandorio šalių atžvilgiu mažinti ir Sąjungos tarpuskaity rinkų efektyvumui
didinti, iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 648/2012, (ES) Nr. 575/2013 ir (ES)
2017/1131

ir Pasiūlymo dėl

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS
kuria dėl koncentracijos rizikos, susijusios su pagrindinėmis sandorio šalimis, ir
sandorio šalies rizikos, būdingos išvestinių finansinių priemonių sandoriams, kurių
centrinė tarpuskaity atliekama, traktavimo iš dalies keičiamos direktyvos 2009/65/EB,
2013/36/ES ir (ES) 2019/2034

{COM(2022) 697 final} - {SEC(2022) 697 final} - {SWD(2022) 697 final}

Būtinybė imtis veiksmų

ES finansų rinkos yra iš esmės priklausomos nuo kai kurių paslaugų, kurias teikia tam tikros trečiųjų valstybių pagrindinės sandorio šalys (toliau – PSŠ), ir dėl to kyla didelė rizika ES finansiniam stabilumui. Jungtinė Karalystė yra pagrindinė euraiš išreikštų išvestinių finansinių priemonių tarpuskaitos vieta – jai tenkanti rinkos dalis sudaro daugiau kaip 90 proc. Europos Centrinis Bankas (ECB) ir Komisija nurodė tarpuskaitą kaip reikšmingą rizikos ES finansiniam stabilumui veiksnį tuo atveju, jeigu ES rinkos dalyviai staiga netektų galimybės naudotis Jungtinės Karalystės PSŠ paslaugomis. Dėl to 2020 m. rugsėjo mėn. priimtas sprendimas dėl lygiavertiškumo. Šiame sprendime Komisija pakartojo raginimą ES rinkos dalyviams mažinti pernelyg dideles pozicijas Jungtinėje Karalystėje įsisteigusią PSŠ atžvilgiu. Vis dėlto jos dar nesumažėjo.

Bendradarbiaujant su atitinkamomis ES įstaigomis, kaip antai Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (ESMA), ECB, Europos sisteminės rizikos valdyba, taip pat pagal Bendrą priežiūros mechanizmą, Komisijos sudarytoje *ad hoc* darbo grupėje tarpuskaitos klausimais, įsitikinta, kad yra tokia problema ir su ja susijusi rizika finansiniam stabilumui. Toje grupėje vykusios diskusijos paskatino padaryti išvadą, kad, siekiant tvarkingu ir kontroliuojamu būdu reikšmingai sumažinti tas pernelyg dideles pozicijas, artimiausiu metu reiktų teisės aktų ir su teisėkūra susijusių pakeitimų. Tais pakeitimais reiktų: i) didinti ES atliekamos tarpuskaitos patrauklumą; ii) skatinti ES infrastruktūros plėtrą ir iii) gerinti ES taikomą priežiūros tvarką, kad susijusi rizika finansiniam stabilumui būtų galiausiai pašalinta.

Labai tikėtina, kad jei nebūtų imamasi tolesnių ES veiksmų, rinkos dalyviai toliau atliktų tarpuskaitą per tas sisteminės trečiųjų valstybių PSŠ, taigi apibūdinta per didelę priklausomybę išliktų ir net didėtų. Su tuo siejama didelė rizika finansiniam stabilumui tuo atveju, jei susiklostytų nepalankiausių sąlygų scenarijus, susijęs su trečiosios valstybės PSŠ, arba jeigu būtų staiga prarasta galimybė naudotis jos paslaugomis.

Galimi sprendimai

Įvairios politikos galimybės nustatytos remiantis ESMA 2021 m. ataskaita, kurioje įvertintos Jungtinės Karalystės sisteminės svarbos PSŠ, taip pat remiantis su minėtomis ES įstaigomis ir darbo grupėje tarpuskaitos klausimais vykusiomis diskusijomis ir tikslinėmis viešomis konsultacijomis. Priemonėmis, kurios apsvarstytos poveikio vertinime, siekiama spręsti ir pasiūlos, ir paklausos srities problemas, taip pat spręsti dėl augančių ES tarpuskaitos srautų didėjančios ES tarpvalstybinės rizikos problemą.

Pasiūlos srityje, siekiant didinti ES įsisteigusią PSŠ patrauklumą rinkos dalyviams, svarstomos kelios galimybės supaprastinti procedūras arba sukurti supaprastintą mechanizmą, kad PSŠ galėtų greitai ir palankiu verslui būdu atlikti savo modelių ir parametrų pakeitimus.

Paklausos srityje, siekiant skatinti atlikti tarpuskaitą per ES PSŠ, svarstomos kelios galimybės: skatinti bankus neprisimti pernelyg didelių pozicijų PSŠ atžvilgiu, reikalauti, kad rinkos dalyviai turėtų aktyvią ES PSŠ sąskaitą, išplėsti subjektų, atliekančių tarpuskaitą ES,

aprepti, sudaryti sąlygas klientams ir netiesioginiams dalyviams lengviau atlikti tarpuskaitą; taip pat svarstomas šių galimybių derinys.

Galiausiai, siekiant sustiprinti ES PSŠ priežiūros sistemą, kad būtų geriau atsižvelgiama į tarpvalstybinę riziką, taigi būtų užtikrinamas finansinis stabilumas, apsvaistytos dvi galimybės: viena – supaprastinti priežiūros sistemą ir sudaryti jungtines priežiūros grupes, už kurias būtų atsakingos nacionalinės priežiūros institucijos; kita – įsteigti bendrą ES PSŠ priežiūros instituciją.

Pirmame etape atmetos kelios galimybės – įpareigojimas atlikti tarpuskaitą ES arba reikalavimas, kad tarpuskaitos prievolė būtų atliekama per ES PSŠ ar mažiau rizikingas trečiųjų valstybių PSŠ. Pirmame etape taip pat atmetos šios galimybės: suteikti visoms ES PSŠ galimybę naudotis centrinio banko priemonėmis, prailginti TARGET2 veikimo valandas ir išplėsti tarpuskaitos prievolės taikymo sritį.

Tinkamiausios galimybės poveikis

Atliekant analizę tinkamiausios galimybės pasirinktos pagal jų indėlį siekiant konkrečių šios iniciatyvos tikslų, kurie yra: i) didinti ES PSŠ patrauklumą; ii) skatinti atlikti tarpuskaitą per ES PSŠ; iii) gebėti labiau atsižvelgti į tarpvalstybinę riziką, taip pat užtikrinti šios veiklos ekonominį efektyvumą ir darną.

Iš pasiūlos perspektyvos pasirinkta tinkamiausia galimybė – supaprastintų procedūrų ir *ex post* patvirtinimo mechanizmo derinys. Taip būtų galima maksimaliai (kiek įmanoma) supaprastinti dabartines procedūras, kartu išlaikant finansinį stabilumą. Atlikus vertinimą padaryta išvada, kad šis derinys būtų tinkamiausias pirmajam konkrečiam tikslui (didinti ES PSŠ patrauklumą) pasiekti. Siekiant antrojo konkretaus tikslo skatinti atlikti tarpuskaitą ES, pasirinkus šią galimybę būtų galima netiesiogiai prie to prisidėti, nes būtų didinamas ES įsisteigusių PSŠ patrauklumas rinkos dalyviams. Kartu ES PSŠ administracinės ir alternatyviosios sąnaudos būtų sumažintos daugiau nei tuo atveju, jei kurią nors iš šių galimybių būtų pasirinkta įgyvendinti atskirai.

Iš paklausos perspektyvos tinkamiausia galimybė yra derinti bankų pernelyg didelių pozicijų prisiėmimo PSŠ atžvilgiu ribojimą su reikalavimu turėti aktyvią sąskaitą, tarpuskaitą ES atliekančių rinkos dalyvių aprėpties plėtra ir klientų tarpuskaitos atlikimo palengvinimu, kad būtų pašalintos kliūtys rinkos dalyviams, kurie paprastai tarpuskaitą atlieka kaip klientai, atlikti tarpuskaitą. Taip bus padedama spręsti pernelyg didelės priklausomybės nuo trečiųjų valstybių sisteminės svarbos PSŠ problemą. Taip konkretus tikslas didinti tarpuskaitos atlikimą ES būtų pasiektas sėkmingiau, negu pasirinkus kiekvieną iš svarstytų galimybių atskirai, ir to tikslo pasiekimas būtų tinkamai subalansuotas su neigiamo poveikio rinkai ribojimu. Taip būtų aiškiai nustatytas reikalavimas didinti per ES PSŠ atliekamos tarpuskaitos apimtį, taikant aktyvios sąskaitos priemonę. Kartu būtų sukurta patikima sistema, kuria būtų užtikrinama, kad reikalavimų laikytųsi bankai ir investicinės įmonės, kurie yra svarbiausios finansų sandorio šalys. Manoma, kad ši galimybė yra pati tinkamiausia ir perspektyvi, nes tikimasi, kad ji padės išvengti poveikio, kenkiančio ES tarpuskaitos narių konkurencingumui, ir ją būtų galima pritaikyti ir tikslinti atsižvelgiant į poveikį smulkesnių klientų sąnaudoms, o

kartu būtų galima laipsniškai mažinti pozicijas, turimas sisteminės svarbos PSS atžvilgiu, ir taip mažinti riziką ES finansiniam stabilumui.

Priežiūros srityje, remiantis visų galimybių įvertinimu ir palyginimu, atlikta analizė rodo, kad tikriausiai proporcingiausias sprendimas būtų atlikti tikslinius esamos priežiūros sistemos pakeitimus, nors šis variantas nebūtinai būtų pats veiksmingiausias siekiant labiau atsižvelgti į tarpvalstybinę riziką. Pasirinkus šią galimybę taip pat būtų sprendžiamos potencialios problemos, susijusios su tuo, kad labiau centralizuota PSS priežiūra ES lygmeniu būtų nesuderinama su galutine atsakomybe galbūt remti PSS krizės atveju, kuri pagal PSS gaivinimo ir pertvarkymo reglamentą palikta kiekvienos PSS įsisteigimo valstybei narei.

Dėl sąnaudų pažymėtina, kad nors finansinis stabilumas yra viešoji gėrybė ir todėl nėra kiekybiškai išmatuojamas, pasirinktos galimybės gali būti tikslinamos siekiant užtikrinti, kad rinkos dalyvių, PSS, ESMA ir nacionalinių institucijų sąnaudos būtų proporcingos.